# Zesde vervolg op de Naamlijst der in Nederland en omliggend gebied waargenomen wantsen (hemiptera-heteroptera)

door

A. RECLAIRE (†) *)

In dit vervolg zijn de volgende nieuwe afkortingen gebruikt : Bg = C. J. M. BERGER ; Brk = P. J. BRAKMAN ; E = H. H. EVENHUIS; L = Dr. S. LEEFMANS ; Ml = J. MELZER ; Mr = J. J. MEURER ; Po = P. POOT ; Ro = G. VAN ROSSUM ; We = H. C. WESSELIUS.

---

In een lezenswaardig artikel behandelt E. WAGNER (39) de Elbe als verbreidingsgrens. De atlantische soort *Deraeocoris cordiger* Hhn. b.v. komt ten Noorden van de Elbe niet voor, hetzelfde geldt voor *Orthotylus adenocarpi* Perr., *Adelphocoris ticinensis* Mey. D. en *Asciodema obsoletum* Fieb., die echter ook eenmaal op Amrum gevonden is. Iets dergelijks geldt wellicht ook in ons land t.o.v. de grote rivieren, b.v. is mij *Notonecta maculata* F. nog niet noordelijk van deze bekend.

---

Over melanisme bij Nederlandse wantsen zie RECLAIRE (25). Zie ook, in verband hiermede, GRAVESTEIN (8).

---

DUPUIS (3 en 5) geeft een critisch-historisch overzicht over hetgeen hem uit de literatuur aangaande de dorso-abdominale geurklieren bij wantsen bekend is. Dezelfde auteur (4) bespreekt critisch hetgeen omtrent de sexuele kenmerken der voorimaginale stadia bij wantsen bekend is. Voorts behandelt hij (6) enige in Pentatomidae en Coreidae gevonden parasieten en larven. Tenslotte (7) geeft hij een overzicht van door *Astata boops* Schrk. (Hymen. : Sphegidae) buitgemaakte wantsen : *Peribalus vernalis* Wlff., *Dolycoris baccarum* L., *Carpocoris pudicus* Poda, *Chlorochroa pinicola* M. R. *Astata b.* jaagt zelden op imagines. Hij geeft aan het slot van zijn overzicht een opsomming van door de Franse

*) Voor de druk gereed gemaakt door P. J. BRAKMAN.

Sphegidae buitgemaakte wantsen. Voor *Crabo* (*Lindenius*) *albilabris* F. zijn hem alleen Miridae als prooi bekend. Het is niet mogelijk in dit kort bestek nader op e.e.a. in te gaan.

---

Lichtvangsten: *Nysius thymi* Wlff., *Reduvius personatus* L., *Nabis ferus* L., *Lygus pabulinus* Reut., *Orthotylus flavosparsus* C. Shlb., *Campylomma verbasci* Mey. D., *alles Roermond*, 8.47 (Cb).

E. C. BEDWELL (†, 2) geeft een tabellarisch overzicht der Britse wantsen. Sinds BUTLER's verbreidingstabel in zijn „Biology" in 1923 verscheen, zijn 1660 aanvullingen hierop bekend geworden, waarvan 25 nieuw voor de fauna. De nomenclatuur volgens "The generic names of British insects, Part 8, published by the Royal Entomological Society of London, June 30th, 1943" is vaak van de continentale afwijkend. Totaal zijn 499 Britse soorten bekend. *Dicyphus Stotti* China, zijnde hoogstwaarschijnlijk een pathologisch ex., is geschrapt, evenals *Corixa* (*Sigara*) *Saundersi* Kirk, en *Boldi* Dgl. Sc.

---

* *Thyreocoris scarabaeoides* L. FOKKER I, pg. 6: Rottum 7.

* *Cydnus nigrita* F. Maasniel 16.4 & Roermond 2.9.46, ♂♂, Melick 13.8.48 (Cb); 's-Gravenzande 17.4.48 in aantal van het strand (Mr).

* *C. flavicornis* F. Oostkapelle 24.7.48 onder Erodium in de duinen (Brk).

* *Gnathoconus albomarginatus* Gze. FOKKER I, pg. 8: Arnhem 4, Haarlem, den Haag 5.

* *G. picipes* Fall. Hilversum 29.5, 8 en 14.6.46 in aantal, ongeveer evenveel ♂♂ als ♀♀ vooral op en onder een witbloeiende Galiumsoort, ook gesleept van grazig heideterrein (Re); Herkenbosch 20.7.48 (Cb).

* *Sehirus luctuosus* M. R. Texel, de Koog, 29.7.47, ♂ over de weg lopend (Gr); 20 en 21.9.47 in aantal aan de voet van kruiden (Re; Wi).

* *Sehirus biguttatus* L. Rimburg 6.37 (Wm).

Pentatomidae. MACGILL (1) beschrijft de eieren en eerste larvetoestanden van *Acanthosoma haemorrhoidale* L., *Elasmostethus interstinctus* L. en *Piezodorus lituratus* F.

* *Odontoscelis fuliginosa* L. Kunrade 19.6.48, ♂, ♀ (Po).

* *O. dorsalis* F. Eindhoven 6.7.43, ♀, Oostkapelle 24.7.48, 5 ♂♂ en 10 ♀♀ onder Erodium (Brk).

* *Eurygaster austriacus* Schrk. f. *Frischii* Gze. FOKKER I, pg. 7 (var. *nigra*): Velp, 7, Walcheren.

* *E. maurus* L. Arnhem 21.8.02 en 6.8.38, ♀♀ (ex coll. Bk); Velp G., 18.5.41, ♀ (Ko); Ellecom 10.8.47, ♂ (We); Horn L. 9.8.48, ♀ (Ma).

* *E. maurus* L. f. *pictus* F. Bemelen 22.7.31 (Wm).

* *Neottiglossa pusilla* Gmel. Denekamp 21.6.47, ♀ van lage plan-

ten (Gr) ; Eindhoven 8.47, ♂ (Bg) ; Heemstede 24.7 en 26.8.41 enige exx. (L) ; Kootwijk 10.7.48, 2 ♀♀ van absinthalsem (To) ; Roden 5.7.48, ♀ tegen zonsondergang op open plaats in sparrenbos gesleept (Brk) ; Herkenbosch, Swalmen, eind 9.48 (Bl).

* *Eusarcoris aeneus* Scop. Rimburg 6.36, Kerkrade 6.7.41 (Wm) ; Vlodrop, St. Odiliënberg, eind 9.48 (Bl).

* *E. aeneus* Scop. f. *spinicollis* Put. Vlodrop 9.8.47, ♀ (Cb) ; Maastricht 5.30 (in coll. Mus. Maastricht, vid. Cb).

* *E. venustissimus* Schrk. (*melanocephalus* F.) Plasmolen 14.5.48, ♀ van kruiden, St. Odiliënberg 20.5.48 tussen dorre takjes, Wageningen 25.6.48 (Cb). — E. J. MACGILL (2) beschrijft ei en larven van deze soort. Zij werden met munt gevoed. Zie ook H. STOKES (2), die de wants in klompen bijeen aan de vruchten van Ranunculus acer L., de eieren echter uitsluitend op Stachys silvatica L. aantrof.

* *Peribalus vernalis* Wlff. Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *Palomena viridissima* Poda f. *simulans* Put. Herkenbosch 3.1.46, ♂, Bennekom 29.2.48 lopend tussen struikheide (Cb).

* *P. prasina* L. DUPUIS (1) beschrijft 2 nieuwe parasieten van deze wants : *Allophora aurigera* Egg. (Dipt.) en een Hymenopteron (larve), dat niet nader kon worden geïdentificeerd, vermoedelijk tot de subfam. Euphosinae behorend.

* *Chlorochroa juniperina* L. Lierop 12.9.46, 2 ♂♂ op Juniperus (Brk); Deurne 2 ♂♂, 1 ♀ (Bg); Oplo 31.9.48, ♂ en Kootwijk 15.4.48, 2 ♀♀ van Juniperus (To) ; Hoge Veluwe 10.10.48 (Cb). — H. G. STOKES (1) vond van *Ch. j.* een ♂ op brem, geen enkel ex. op de talrijke naburige jeneverbessen. Hij hield het dier in leven en gaf het 40 verschillende phanerogamen als voedsel. Geaccepteerd werden : es, liguster, gaspeldoorn, jeneverbes, abeel, beuk, sering, kardinaalsmuts, Spaanse aak, paardenbloem en gouden regen. Aan sering werd de voorkeur gegeven, ook t.o.v. jeneverbes. Bladluizen, spinnen en vliegen werden geweigerd.

* *Carpocoris pudicus* Poda. (*purpureipennis* Deg.) Herkenbosch 28.6.46, larven en 2 en 4.8.47 imagines in groot aantal, Linne 4.8.46 ♀ met larven, Nunhem 15.8.46, 3 ♀♀, Halen 21.8.46 ♂ op vlasleeuwenbek, Vlodrop 9.8.47 ♀, 18.5.48 2 ♂♂, 2 ♀♀, Neer 31.7.47 bijna alles op Cirsium, Boekoel 21.5.48, Reuver L. 22.5.44 in aantal, Posterholt 31.7.48, Horn 16.8.48 (Cb) ; Eijs 8.5.47 ♀ van struik, Valkenburg 22.6.48 ♀ (Wi) ; Gulpen 10.8.47 ♂ (Ma) ; Eindhoven 8.47 in aantal (Bg) ; Beesel, eind 9.48 (Bl) ; Eygelshoven 5.35, Schinveld 30.8.36 (Wm).

* *C. pudicus* Poda f. *pyrrhosoma* Westh. Buggenum 16.8 en Halen 21.8.46 ♂ op vlasleeuwenbek, Vlodrop 9.8.47, Herkenbosch 4.8.47 in aantal, Linne 20.5.48 2 ♀♀ (Cb) ; Eindhoven ♂ (Bg).

* *Eurydema dominulus* Scop. A. M. MASSEE beschrijft de eieren van deze wants, die in een kweekkast op de stengels en bladeren van Cardamine pratensis L. waren gelegd.

* *E. oleraceum* L. Uit de onderzoekingen van TEYROVSKY (2) blijkt, dat de ♂♂ meer neiging tot verdonkering ("melanotropic type") vertonen dan de ♀♀, die meer tot de ontwikkeling van

lichtgekleurde vormen neigen ("erythrotropic tendency"). Deze neiging was voor de generatie 1945/46 en 1946/47 enigszins verschillend. Weersgesteldheid schijnt van invloed te zijn.

* *E.* o. f. *flavata* Schrk. Kootwijk 8.4.47 ♂ onder heide. Een overwinterd ex. met gele buik (Gr).

**E.* o. f. **immaculiscuta** Roy. faun. nov. f. ! Velp G. 5.8.46 ♂ op koolzaad (Gr).

* *Piezodorus lituratus* F. Texel, de Koog 26.8.46 in groot aantal met larven op brem (Gr) ; 25.9.47 ♀ uit in hotelkeuken binnengebrachte bramen (Re).

* *P. l.* f. *alliacea* Germ. Texel, de Koog 20.5.48 ♀ (Re).

* *Pentatoma rufipes* L. J. H. P. SANKEY heeft o.a. waargenomen, dat deze wants in een boomgaard enige schade aan kersen berokkende, terwijl de plukkers over de stank klaagden.

* *Acanthosoma haemorrhoidale* L. Texel, de Koog 20.9.46 2 ♂♂, 4 ♀♀ met nymphe van vruchtdragende meidoorn, waarvan 1 ♀ met de fraaie herfstkleur, 23.9.47 in aantal van lijsterbessen, ook vliegend, 20.5.48 ♀ (Re ; Wi).

* *Elasmucha Fieberi* Jak. Driebergen 29.5.46 ♀ op berk (Gr) ; Velp G. 17.6.41 ♂ (Ko) ; Nunspeet 30.7.46 (We).

* *Cyphostethus tristriatus* Fieb. Driebergen 3.6.46 ♂ op linde, Dwingelo 2.7.48 (Gr) ; Lierop 12.9.46, 6 ♂♂, 6 ♀♀ op Juniperus (Brk); Deurne ♀ (Bg); Kootwijk 15.5.48, 1 ♂, 2 ♀♀ op jeneverbes (To).

Asopinae. DUPUIS (2) beschrijft de nymphen van *Pinthaeus sanguinipes* F. en *Arma custos* F.

* **Pinthaeus sanguinipes** F. faun. nov. spec. ! Amsterdam 10.99 (ex coll. Bk, vid. Gr).

* *Picromerus bidens* L. Terschelling (St).

* *Arma custos* F. Bilthoven 10.9.40 enige exx. (L) ; Heeze 14.9. 46, 2 ♀♀. Lierop 12.9.46, ♂, ♀, Vrouwenpolder 17.10.48, 2 ♂♂ in de duinen op berk (Brk).

* *Jalla dumosa* L. Baarn 24.7.47, ♂ (We).

* *Gonocerus juniperi* H. S. Lierop 12.9.46, 7 ♂♂, 5 ♀♀, 2 nymphen, 1 larve op Juniperus (Brk); Deurne in groot aantal (Bg) ; Herkenbosch eind 9.48 (Bl).

* *G. acuteangulatus* Gze. Herkenbosch 13.8.47 ♀ van Frangula Alnus Mill., dito 4.8.47, larve, ♀ van gagel onder Frangula (Cb) ; — Sinds FOKKERS tijd was deze soort niet meer uit Nederland vermeld.

* *Syromastes* (*Verlusia*) *rhombeus* L. Bloemendaal 8.8.41 (L).

* *Coreus scapha* F. Borgharen 21.4.46 ♀ (Ma) ; Vlodrop 23.5. 48 ♀ tussen Euphorbia Esula L. (Cb) ; Eygelshoven 5.26 (Wm).

* *Spathocera Dalmani* Schill. Eindhoven 8.47 ♀ (Bg) ; Kootwijk 22.10.47 ♂ onder struikheide (To).

**Pseudophloeus Falleni* Schill. Vrouwenpolder 24.7.48, 2 ♀♀ onder Erodium in de duinen (Brk).

* *Bathysolen nubilus* Fall. Vlodrop 23.5.48 ♀ op ruigte bij Artemisia (Cb) ; Kerkrade 14.8 en 1.9.36, Schinveld 30.8.36 (Wm).

* *Ceraleptus lividus* Stein. Herkenbosch 20.3.46 ♀ in molm van

boomstronk, 28.7.47 van droog terrein, Roermond 30.8.46 ♂ en 3 ♀ ♀ met vele larven en 2.9.46 op hetzelfde met Trifolium arvense L., Rumex, Artemisia en Jasione begroeide terrein 6 ♂ ♂ en 3 ♀ ♀ met vele larven, St. Odiliënberg 25.7.47 van dito terrein, Boekoel 21.5.48, 2 ♂ ♂, 1 ♀ tussen klaver en ringelwikke, Vlodrop 18.5.48 ♂ tussen Euphorbia Esula L. (Cb) ; Eindhoven 8.47 ♀ (Bg) ; Texel, de Koog 26.7 en 2.8.47, 7 ♂ ♂, 3 ♀ ♀ (Gr) ; idem 21 en 22.9.47 enige exx. aan de voet van kruiden (Re ; Wi).

* *Coriomeris denticulatus* Scop. 's-Gravenzande 25.7.48 (Mr) ; Boekoel 21.5.48 ♂ onder Erodium, Roermond 30.8.46 larve, die 2.9, tot imago overging (Cb) ; Amerongen 9.7.48 (Cb) ; Nieuw en St. Joosland 4 en 11.8.46, 2 ♂ ♂, 1 ♀ aan de voet van planten op een zonnige dijkhelling (Brk) ; Texel, de Koog 20.9.46, ♂ uit gemaaid gras, 20.9.47 enige exx. aan de voet van kruiden (Re ; Wi).

* *Dicranocephalus* (*Stenocephalus*) *medius* M. R. Vlodrop 23.5. 48, 6 ♂ ♂, 1 ♀, des avonds aan de voet van Euphorbia Esula L., zie ook Cobben (2). Sinds Fokkers tijd was deze niet meer uit ons land vermeld.

*D. agilis* Scop. faun. nov. spec. ! Vlodrop 23.5.48, tezamen met de vorige (Cb); zie ook Cobben (2). Hiermede is het voorkomen in ons land vastgesteld, want aan de oude vondst te den Haag van een „Wijngaard" mag niet te veel waarde worden gehecht.

* *Corizus* (*Therapha*) *hyoscyami* L. Eindhoven ♀ (Bg); Geulhem 6.8.46 ♂ (Wi); dito 24.8.46 ♀ uit onder Erodium gevonden larve (Cb); Bemelen 25.6.48 ♀ (Wi); Vrouwenpolder 10.10.48, 2 ♂ ♂ van struiken in de duinen geklopt (Brk); Kootwijk 10.10.47 ♀ (To); Swalmen eind 9.48 (Bl).

* *Rhopalus* (*Corizus*) *maculatus* Fieb. De Locht (Oisterwijk) 30.8.46 (Pt); Herkenbosch 13.8.47, 2 ♂ ♂ van hoge grassen op beschaduwde plekken tussen eik en Rhamnus (Cb); Milsbeek 3.4.48 ♀ aan broekoever (To) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *Rh. subrufus* Gmel. Velsen 4.6.05 ♀ (ex coll. Bk, vid. Gr) ; Geulhem 9.5.47 ♂, ♀ (Bg).

* *Rh. parumpunctatus* Schill. f. *Singeri* E. Wagn. Texel, de Koog 19-22.8.46 onder Erodium, alleen ♀ ♀ (Gr) ; dito 21.9.47 ♀ aan de voet van kruiden (Re).

* **Stictopleurus abutilon** Rossi. faun. nov. spec. ! St. Odiliënberg 25.7.47 ♂, 20.5.48 ♀ tussen groot aantal *Rhopalus parumpunctatus* van droog grazig terrein met Jasione en Rumex Acetosella L., Herkenbosch 17.9, 2 ♂ ♂ en 3.10.47 ♂, ♀ langs wegkant van duizendblad, Linne 20.5.48 ♀ van koolzaad, waartussen veel onkruid, Melick 27.7.48, Roermond 9.7.48, Boekoel 25.7.48, Vlodrop 20.7.48 (Cb) ; zie ook Cobben (2) ; Eindhoven ♀ (Bg) ; Kootwijk 17.9, 2 ♂ ♂ en 3.10.47, ♂, ♀ van absinthalsem (To) ; Beesel, eind 9.48 (Bl). Het is merkwaardig, dat deze soort plotseling op enige plaatsen in Nederland is gevonden. Een invasie door de warme zomer, of is de soort, die buiten sprekend op de gewone *Rhopalus* gelijkt, over het hoofd gezien ?

* *Myrmus miriformis* Fall. Texel, de Koog 18.8.46 (Gr).

* *Pyrrhocoris apterus* L. Volgens Wagner (48) schijnt *P.a.*

zich de laatste jaren in Noordwest-Duitsland verder verbreid te hebben, hetzelfde wordt hem uit Zweden gemeld. Wat Nederland betreft schijnt de soort toch niet zo verbreid te zijn als ik oorspronkelijk vermoedde, althans zijn mij nog geen vindplaatsen bekend uit Noord-Holland, Overijssel, Drenthe, Friesland en Groningen en van de waddeneilanden.

* *P.a.* f. *pennata* Wsth. Arnhem 27.8.47 ♀ (Ko). - E. WAGNER (i. lit.) vond in 1948 bij Hamburg populaties met meer dan 50% gevleugelde exx. Hij heeft vergeefs getracht de dieren tot vliegen te bewegen, noch overdag noch des nachts vertoonden zij zelfs maar de geringste neiging de vleugels uit te breiden. Toch heeft hij enkele exx. ver van de dichtstbijstaande linden aangetroffen.

* *Spilostethus equestris* L. Amsterdam O. 3.7.48 ♂ (Vink, vid. Gr).

* *Nysius senecionis* Schill. Maasniel 11.7.46 in aantal van Senecio silvaticus L., slechts enkele ♂ ♂, Oirschot 25.7.46, 12 ♂ ♂, 5 ♀ ♀ met *N. thymi* Wlff. op dezelfde plant ; in het gras tussen het kruiskruid en op de droge zandbodem der omgeving was geen enkele *Nysius* te bekennen, Heeze 18.7.46, 2 ♀ ♀, Linne 4.8.46, 2 ♂ ♂ op Senecio silvestris, Neer 31.7.46 ♀, Herkenbosch 28.7.47 ♀, Plasmolen 14.5.48 in groot aantal met larven op zeer jonge Senecio silvestris, ook op S. vulgaris, Capsella en Sisymbrium, Arcen 15.5.48 in aantal op Senecio silvestris, op beide plaatsen op de grond *N. thymi*, hoofdzakelijk larven, Grebbeberg 8.6.48, Roermond 22.10.48 (Cb) ; Kootwijk 3.10.47 ♀ van absinthalsem, Chaam 20 en 23.11.47, 2 ♂ ♂ (To).

* *N. helveticus* H.S. (*lineatus* Costa) 's-Graveland 29.7.03 ♀ (ex coll. Bk) ; Bloemendaal 8.8 en 10.9.41 in aantal (L) ; Valkenswaard 16.7.46 van Erica, Linne 21.7.47 ♀ met rode mijt, Horn 6.8.48 (Cb).

* **Cymus melanocephalus** Fieb. faun. nov. spec. ! Herkenbosch 2.8.47, ♂, 4.8.47, 2 ♂ ♂, 1 ♀, 11.8.47, 3 ♂ ♂, 1 ♀ van grazig vrij vochtig terrein met Juncus, munt, Lotus uliginosus Schkhr. en Lysimachia, tezamen met *C. claviculus* Fall., dito 18.5.48 ♂, 4 ♀ ♀, Boekoel 21.5. 48 in aantal op bloeiende Juncus effusus L., Horn 16.8.48, Houthem 22.7.48 (Cb). Zie ook COBBEN (2).

* *C. obliquus* Horv. Beerze 1.6.46 (Pt) ; Eindhoven (Bg) ; Weerselo 20.6.47 in aantal op Scirpus (Gr).

* *Ischnodemus sabuleti* Fall. Geulhem 9.5.47 macr. ♂ (Bg) ; Groesbeek 4.8.48, 3 ♂ ♂, 3 ♀ ♀ met larven bij ven, Milsbeek 3.8.48 op moerasterrein, Nijkerk 27.8.48 ♂, Kootwijk 17.9.47, 5 ♂ ♂, 10 ♀ ♀ met larven (2e stadium ?) van helm, Huizen N.H. 6.3.48 larve uit dood riet (To) ; Leuvenum 15.9.47 talrijke larven (3e stadium ?) van beekoeverplanten, Elden 14.3.48 in aantal met enige larven (laatste stadium ?) in dood riet (Re) ; Denekamp 21.6.47 brach. ♀ op Scirpus (Gr) ; Nieuw en St. Joosland 20.7.47 ♀ (Brk) ; Wageningen 10.3.48 larven in verschillende stadia achter loslatende weidepaalschors (Cb) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *Geocoris grylloides* L. Texel, de Koog 26.7—2.8.48 in aantal tussen dor gras (Gr).

*G.g.* f. *simulans* E. WAGNER (42) beschrijft deze nieuwe vorm, die door het ontbreken van de gele rand aan de basis van het halsschild zeer op *G. dispar* Waga gaat gelijken, waarvoor hij de onderscheiding aangeeft.

* *Chilacis typhae* Perr. Herkenbosch 11.8.47 in groot aantal, ongeveer evenveel ♂♂ als ♀♀ op Typha-kolven, Halen 14.8.47 in aantal, Boekoel 26.7.48 (Cb) ; Bloemendaal herfst 47 in aantal in Typha-kolven, waarin *Limnaecia phragmitella* Stt. (L).

* **Metopoplax ditomoides** Costa faun. nov. spec. ! Gronsveld 21.6.48 ♂ (Wi).

* *Pachybrachius (Pamera) fracticollis* Schill. Chaam 3.4.48 ♀ van broekrand (To) ; Eindhoven ♂, ♀ (Bg) ; Texel, de Koog 19.9.46 ♀ uit gemaaid gras (Re ; Wi) ; Roermond, algemeen (Cb).

* *Rhyparochromus praetextatus* H.S. Aerdenhout 28.7.46 onder Erodium (Gr) ; Wageningen 9 en 11.5.48 in aantal onder Geranium pusillum L. en Robertianum L., Arcen 15.5.48 ♀ tussen Geranium, Roermond 19.5.48 ♀ onder Geranium platypetalum Fisch., Boekoel 21.5.48 onder Erodium cicutarium L'Hérit, Grebbeberg 8.6.48 (Cb).

* *Rh. dilatatus* H.S. Huizen N.H. 6.5.48 (Gr); Linne 21.7.47 ♂ onder brem (Cb) ; Herkenbosch eind 9.48 (Bl).

* *Rh. chiragra* F. Durgerdam 13.3.48 ♀ uit aanspoelsel (To) ; Wageningen 9 en 11.5.48 (Cb) ; Nuenen 25.10.46 ♀ (Wi) ; Eindhoven 8.47 ♂ (Bg) ; Texel, de Koog 15.9.46 ♂ uit gemaaid gras, dito 20 en 22.9.47 (Re ; Wi) ; dito 26.7.—2.8.47 in aantal aan plantenwortels (Gr) ; Eygelshoven 6.36 (Wm).

* *Rh.ch.* f. *sabulicola* Thms. Roermond 11.9.46, ♂ (Cb).

* *Rh.ch.* f. *incerta* Rey. Roermond, ♂ (Cb).

* *Pterotmetus staphylinoides* Burm. Velp G. 16.6.41, ♂, 2 ♀♀ (Ko) ; Maasniel 24.3.46, 3 ♂♂ (2 brach., 1 macr.), 1 brach. ♀ tussen dorre dennentakjes en op open plekken tussen gras, 11.7.46, ♀ van droog gras, Herkenbosch 13.8.47, ♀ tussen dorre takjes (Cb).

* *P.s.* f. *dimidiata* Fieb. Maasniel 24.3.46 brach. ♂, St. Odiliënberg 20.5.48, ♀ lopend op zandig terrein (Cb).

* *Ischnocoris angustulus* Boh. Gerrits Flesch 6 en 7.4.47 onder asfalt op de heide in aantal (Gr) ; Herkenbosch 26.1.48 ♂ en 2 ♀♀ macr. onder bremstruik (Cb).

* *Macrodema micropterum* Curt. Herkenbosch 4.1.46 in aantal in en buiten een nest van Lasius niger L. (Cb) ; macr. : Radio Kootwijk 8.4.47 ♂ (Gr) ; Herkenbosch 11.8.47 ♀ (Cb).

* *Plinthisus pusillus* Schltz. Texel, de Koog 26.7.47 ♀ onder Calluna (Gr).

* *P. brevipennis* Latr. Texel, de Koog 19 en 20.9.46, 8 ♂♂ en ♀♀, brach. uit gemaaid gras (Re ; Wi).

* *Acompus rufipes* Wlff. In geheel Midden-Limburg, ook bij Valkenswaard en Eindhoven met larven, vooral in de bloemen van Valeriana officinalis L. (Cb) ; macr. : Denekamp 21.6.47 (Gr) ; Soest 12.5.48 ♀ onder schapenzuring (To).

* *Stygnocoris pedestris* Fall. Texel, de Koog 20.8.46 tussen helm en grassen in aantal (Gr), 22.9.46 (Wi).

* *Peritrechus Lundi* Gmel. (*sylvestris* F.) Roermond 20.5.46, ♀ (Cb) ; Nieuw en St. Joosland 16.8.46, ♀ (Brk).

* *P. geniculatus* Hhn. Texel, de Koog 26.8.46, ♀ onder brem (Gr) en 15—20.9.46, 2 ♂♂, 20—22.9.47 in aantal in het gras (Re ; Wi).

* *P. nubilus* Fall. Arnhem-Zuid 16.7.48, ♀ (Re) ; Oostkapelle 14.4.47 en 31.3.48, 1 ♂, 7 ♀♀ uit Sphagnum achter de duinen (Brk) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *Trapezonotus dispar* Stål. Mechelen Z.L. 19.8.46, ♀ in bos tussen Melampyrum pratense L. (Cb) ; Norg 2.7.48, ♀ in eikenbos onder blad (Re).

* *Sphragisticus nebulosus* Fall. Diemen 11.9.48, ♀ onder steen, Kootwijk 15.10.47, ♂, ♀ onder absinthalsem (To) ; Horn L. 9.8.48, ♀ (Ma), dito 27.1.48, 4 ♂♂, 6 ♀♀ naast elkaar onder schil van dood hout, Plasmolen 14.5.48 tussen kruiden, St. Odiliënberg 20.5.48 tussen dorre takjes, Melick-Herkenbosch 26.7.48 (Cb) ; Eindhoven ♀ (Bg) ; St. Jansteen 17.7.48, ♂, Oostkapelle 3.10.48, ♀ (Brk).

* *Aphanus* (*Calyptonotus*) *Rolandri* L. Huizen N.H. 6.5.48 (Gr); Dwingelo 18.4.48 in aantal op geveld dennenbos-terrein onder takken en bladeren, zeer snel opvliegend (Pt).

* *Raglius* (*Aphanus*) *lynceus* F. Roermond 2.9.46, ♂ tussen Artemisia, Herkenbosch 2.8.47 in groot aantal met larven tussen schapenzuring, Vlodrop 28.7.47 ♀, St. Odiliënberg ♀ onder Erodium (Cb).

* *R. quadratus* F. Soest 10.3.48, 2 ♂♂, 5 ♀♀ uit buntgras, Kootwijk 10.10.47, 2 ♀♀ uit rendiermos, 15.10.47, ♀ uit Carex pilulifera L. (To) ; Eindhoven, ♀ (Bg) ; Oirschot 24.7.46, 2 ♂♂, 1 ♀ van grazig terrein tussen brem, Maasniel 16.4.46, 2 ♂♂, Heeze 21.7.46, 5 ♀♀ van buntgras, Herkenbosch 26.7.47, ♂ van droog terrein (Cb).

* *R.* **alboacuminatus** Gze. faun. nov. spec. ! Vlodrop 10.5.48, ♀ (Cb) ; zie ook Cobben (2).

* *R. pini* L. Radio Kootwijk 8.4.47 in aantal onder heide (Gr) ; Eindhoven (Bg) ; Milsbeek 4.8.48, ♀ op onkruidakker (To) ; Horn L. 9.8.48, 1 ♂, 3 ♀♀ (Ma) ; Herkenbosch 4.1.46, ♀ dicht bij de grond op dennenstam lopend tijdens vorst (Cb) ; Venlo (Fokker I, 119) ; Brunssum 12.12.36 (Wm).

* *Beosus maritimus* Scop. Herkenbosch 28.7.47, ♀ van kruiden (Cb) ; Beesel eind 9.48 (Bl).

* *Gonianotus marginepunctatus* Wlff. Kootwijk 5.9.47, 7 ♂♂, 6 ♀♀ onder heide en thijm (To) ; Oostkapelle 24.7.48, ♂ (Brk).

* *Drymus pilicornis* Mls. Heemstede 31.7.42, ♂ (Uyt). Sinds Fokkers tijd was, zover mij bekend is, deze soort niet meer in Nederland waargenomen.

* *D. sylvaticus* F. Texel, de Koog 18.9.46, ♂, ♀ uit hooiberg (Re ; Wi).

* *Eremocoris plebejus* Fall. Vrouwenpolder 17.10.48, ♂ uit dode dennentakken geklopt (Brk).

* *E. podagricus* F. Bemelen 13.4.48, ♂ (Ma).

* *E. abietis* L. Colmond L. 11.4.37 (Wm).
* *Scolopostethus pictus* Schill. Eindhoven 18.1.47, 1 ♂, 2 ♀♀, Nuenen 17.3.47, 2 ♀♀ (Bg).
* *S. Thomsoni* Reut. Texel, de Koog 22.9.47, ♀ in het gras (Re).
* *Taphropeltus contractus* H. S. Huizen N.H. 6.5.48 (Gr); Milsbeek 3.4.48 (To).
* *Gastrodes abietum* Bergr. (*abietis* L.) Beetsterzwaag 1.39, ♂ (Wi).
* *Gastrodes grossipes* Deg. (*ferrugineus* L.) Bloemendaal 17.6.06 (ex coll. Bk); Eindhoven 2 ♀♀ (Bg); Texel, de Koog 20.8.46 in aantal van een Pinus, dito 14 en 19.9.46 (Re; Wi).
* *G.g.* f. **funebris** Gravest. faun. nov. f.! Deze f. nov. is te de Koog, Texel, op Pinus silvestris L. gevonden (Gr); zie ook GRAVESTEIN (8).
* *Neides tipularius* L. Gedurende de voorzomer 1946 vond ik de groene, enigszins kleverige larven geregeld in aantal bijeen op een met allerlei akkeronkruiden begroeid braakveldje onder Veronica arvensis L. [1]), niet onder andere kruiden. Later hadden zich de volwassen dieren over het veldje verspreid.
* *N. t.* (f. ?) *favosus* Fieb. Texel, de Koog 7.8.47, ♀ tussen plantenwortels (Gr); Oostkapelle 5.8.48, ♂, ♀ onder Erodium (Brk).
* *Berytinus* (*Berytus*) *hirticornis* Brullé, Maasniel 18.3.46, ♂ (Cb).
* *B. minor* H. S. Texel, de Koog 26.7 — 2.8.47 in aantal onder Calluna (Gr), Texel, den Burg 25.9.47 in aantal aan de voet van grassen (Re; Wi).
* *B. Signoreti* Fieb. Texel, de Koog 26.7 — 2.8.47 in aantal aan graswortels (Gr).
* *B. crassipes* H. S. Aerdenhout 28.7.46, ♀ met zeer vele larven onder Erodium, Texel, de Koog 28.8.46, ♂, ♀ tussen graswortels (Gr); Texel, den Burg 25.9.47 (Re; Wi); Herkenbosch 11.8.47, ♂, ♀ (Cb).

*Metatropis rufescens* H. S. Betreffende de levenswijze merkt E. WAGNER (34) op, dat deze wants alleen op vochtige plekken in loofbossen (op heksenkruid) gevonden wordt, hoofdzakelijk in 9 en 10. De wants overwintert als imago en kan in het voorjaar nog tot in 6 gevonden worden. Gedurende de zomer vindt men de larven en vanaf 9 het nieuwe broedsel.

* *Gampsocoris* (*Metacanthus*) *punctipes* Germ. Velsen 24.10.48 in aantal onder toorts, geen Ononis in de buurt (Gr).
* *Piesma quadrata* Fieb. Nieuw en St. Joosland 24.8.46, ♂, 29.9.46 en 20.6.48 in groot aantal op Atriplex spec., Vrouwenpolder 25.6.48, 2 ♀♀ tussen Obione (Brk); Texel, de Koog en de Slufter 28.8.46, 2 ♂♂ op Salsola Kali L. (Gr).

*P. salsolae* Beck. E. WAGNER (41) geeft een aanvullende beschrijving van deze thans ook bij Hohwacht (Lübeck) gevonden soort.

---

[1]) Wijlen Dr. WACHTER was zo vriendelijk het kruid voor mij te determineren.

* *Campylostira verna* Fall. Amsterdam 18 en 24.4.02 (ex coll. Bk) ; Wageningen 2.48, ♀ in aanspoelsel (Ro).

* *Dictyonota strichnocera* Fieb. Oerle, 7.44 (Bo) ; Eindhoven, ♂ (Bg) ; Oirschot 24 en 25.7.46, ♀♀ op brem, Linne 21.7.47, ♀ onder brem (Cb).

* *D. fuliginosa* Costa. Baarn 26.7.46 (We) ; Oirschot, 1 ♂, 1 ♀ op brem, Montfoort 1.8.47, ♀ onder brem, Herkenbosch 15.7.48 (Cb).

* *D. tricornis* Schrk. Eindhoven, ♀ (Bg) ; Nieuw en St. Joosland 20.7.47 (Brk) ; Borgharen 22.9.46, ♀ (Ma) ; Herkenbosch 11 en 13.8.47, ♂ tussen verdord gras, waarin veel Plantago, Horn L. 16.8.48, Roermond 19.7.48 (Cb) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *Derephysia foliacea* Fall. Roden 3.7.48, ♂ en larve in Hypnum (Gr) ; Herkenbosch 11.7.47, ♀ op moerasbodem tussen riet (Cb).

* *Stephanitis rhododendri* Horv. Heemstede 20.7.41 in aantal (L).

* *Tingis ampliata* H. S. Milsbeek 3.8.48, ♀ bij ven (To) ; Asenray 7.8.46, 3 ♂♂, 6 ♀♀, van Cirsium arvense Scop., St. Odiliënberg 20.5.48 van grassen, waartussen jonge Cirsium arvense, Halen 29.7.48 (Cb) ; Schinnen eind 9.48 (Bl).

* *Catoplatus Fabricii* Stål. Wageningen 7.8.48 (Cb).

* *Physatocheila dumetorum* H. S. Baarn 21.7.47 (We).

* *Ph. 4-maculata* Wlff. Eindhoven, ♀ (Bg) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *Monanthia symphyti* Vall. Werkhoven 31.7.46 in aantal op smeerwortel (Cb).

* *M. humuli* F. Vrouwenpolder 17.8.48, 2 ♀♀ op planten aan het waterleidingkanaal in de duinen (Brk).

* *M. echii* Schrk. Herkenbosch 19.3.46, ♀ achter schors van weidepaal, Vlodrop en Melick 11.7.46, ♂, ♀ met larven van Echium (Cb).

* *Serenthia laeta* Fall. Herkenbosch 11.8.47 in aantal tussen dor gras (Cb).

*Aradus brevicollis* Fall. (O. 1690). Deze meer noordelijke, ook uit Silezië bekende soort, werd ook bij Unterlüss (Noordwest-Duitschland) onder schors van een oude dennenstobbe gevonden (Wagner 46).

* *Rhinocoris annulatus* L. Hierop hebben de in de „Lijst" voor *Rh. iracundus* Poda genoemde vindplaatsen betrekking. Dwingelo 9.5.48, ♂ (E) ; Eindhoven, ♂, ♀ (Bg).

*Rh. iracundus Poda*. Deze is nog niet in Nederland aangetroffen.

* *Coranus subapterus* Deg. Texel, de Koog 22.8.46, ♂ onder helm op de laatste duinenrij (Gr).

* *Nabis*. Van de soorten *apterus* F., *myrmecoides* Costa, (*lativentris* Boh.), *boops* Schdte., *limbatus* Dhlb. en *flavomarginatus* Schltz. heeft E. Wagner (43) tot nu toe alleen macr. ♂♂ van *myrmecoides* en *flavomarginatus* gezien, alle andere macr. exx. waren ♀♀. — In mijn coll. bevinden zich 12 macr. exx. van *apterus* en wel 2 ♂♂ en 10 ♀♀, van *myrmecoides* macr. 3 ♂♂ en 3 ♀♀. Alles uit Nederland.

* *Nabis limbatus* Dhlb. Texel, de Geul 24.8.46, ♂ (Gr).

* *N. lineatus* Dhlb. Terheide 9.46, ♂ (Ml) ; Milsbeek 3.8.48, ♀ bij ven, Beugen 26.9.48, 2 ♀♀ aan venoever (To) ; Heeze 18.7.46, 2 ♂♂ van gagel, Linne 21.7.47, 2 ♂♂, 1 ♀ in moeras tussen riet, Herkenbosch 11.7.47 (Cb) ; Nieuw en St. Joosland 11.8.46, ♀ van gras aan slootkant (Brk) ; Texel, de Geul 24.8.46, 2 ♀♀ van Carex (Gr) ; Schinnen eind 9.48 (Bl).

* *N. flavomarginatus* Schltz. Arnhem-Zuid 15.7.48, ♀, Elden 25.7.48, ♂ (Re) ; Nieuw en St. Joosland 11.8.46, ♀, Oostkapelle 27.9.46, ♀ (Brk) ; Buggenum 16.8. 46, 2 ♂♂, 1 ♀, Linne 21.7.47, ♂ op droog gebied, Herkenbosch 2.8.47, 2 ♂♂, 6 ♀♀ van vochtig gras, waartussen klaver (Cb) ; Denekamp 21.6.47 in aantal op Tanacetum, Texel, de Koog 26.7.48 in aantal van grassen (Gr). Alles brach.

* *N. rugosus* L. Texel, de Koog 17 — 20.8.46 in aantal onder Erodium (Gr), dito 10.9.46 zeer donker ♂ uit gemaaid gras, dito 20.9.47 (Re ; Wi).

* *N. brevis* Schltz. Velp G. 5.8.46 onder brem en Rumex Acetosella L. in aantal (Gr). — De meeste exx. in de collecties schijnen onjuist gedetermineerd te zijn, de enige zekere vindplaatsen zijn de in de vervolgen vermelde, bovendien Lunteren, Nunspeet en Den Hamer (vid. Gr). Het valt niet te ontkennen, dat de interpretatie van deze soort vaak moeilijk resp. onzeker is.

* *Mesovelia furcata* Mls. Overschie 8.8.47 in aantal op waterlelieblad (Re) ; Valkenswaard 19.7.46, 2 ♂♂ met larven op rietaanspoelsel van een ven, Maasniel 7.8.46, ♂ op kikkerbeet, Horn 6.8.48 (Cb).

* *Temnostethus pusillus* H. S. Norg 3.7.48, ♀ (Gr).

* *T. gracilis* Horv. Hilversum 8 — 13.7.48 en 2 — 4.8.48, 2 macr. ♀♀, 7 brach. ♂♂, 29 brach. ♀♀ op weinig bemoste beukenstammen, Rheden 26 en 27.7.48, 4 brach. ♂♂, 6 brach. ♀♀, waarvan 1 paartje in copula (Re) ; Roden 3.7.48, Norg 4.7.48 in groot aantal op beukenstam (Gr ; Re).

* *Anthocoris confusus* Reut. f. **aterrimus Gravest.** faun. nov. f. ! Deze nieuwe, melanistisch aandoende vorm werd 21.6.46 te Geulhem ontdekt (Gr) ; zie ook GRAVESTEIN (8).

**A. sarothamni* Dgl. Sc. Oirschot 4.7.46 van brem (Cb) ; Geulhem 21.6.46, Texel, de Koog 26.8.46 in aantal van brem (Gr), in 10 werd aldaar geen enkel ex. meer aangetroffen (Re).

* *A. Minki* Dhrn. Kunrade 11.8.48 met *f. simulans* Reut., Grebbeberg 29.9.48 (Cb).

* *A. gallarum-ulmi* Deg. Overschie 2.8.47 (Re) ; 's-Gravenzande 1.9.41 (L) ; Hilversum 24.5.46, ♀ (Re) ; Kunrade 11.8.48 (Cb) ; Utrecht (FOKKER III, 76). — Het in de „Lijst" van Winterswijk vermelde ex. blijkt tot *confusus* Reut. te behoren (Gr).

* *A.g.-u.* f. *melanocera* Wsth. Overschie 11.8.48 (Re) ; Roermond 22.10.48 (Cb).

* *A.g.-u.* f. *femoralis* Wsth. Roermond 22.10.48 (Cb).

* *A. nemorum* L. Texel, de Koog 20.8.46 (Gr).

* *A. limbatus* Fieb. Ankeveen 19.9.47, ♀ (Pt) ; Halfweg 18.9.41, ♂ (L) ; St. Odiliënberg 9.8.47, ♂ op wilg, Wageningen 26.6 en

29.9.48, Herkenbosch 15.7.48 (Cb) ; Vlodrop, Muytert eind 9.48 (Bl).

* *Orius* (*Triphlebs*) *majusculus* Reut. Texel, den Burg 25.9.47, ♂ (Re).

* *Xylocoris* (*Piezostethus*) *galactinus* Fieb. Overschie 6 — 11.8. 47, 3 ♀♀ uit gemaaid gras, Arnhem-Zuid 27.8. en 2.10.48, 2 ♂♂, 7 ♀♀ uit grashoop (Re) ; 's-Gravenzande 24.7.48 op het strand (Mz).

* *Brachysteles parvicornis* Costa. Oostkapelle 24.7.48, ♀ (Brk) ; Texel, de Koog 20.9.46, ♂ uit gemaaid gras langs vochtige greppel (Re) ; Roermond 25.7.48 (Cb).

* *Dufouriellus* (*Xylocoris*) *ater* Duf. Bussum 28.3.09 (ex coll. Bk) ; Melick 20.5.48, 2 exx. onder populieren-weidepaal, Melick 26.10.48, Wageningen 13.10.48 (Cb).

* *Microphysa pselaphiformis* Curt. Hilversum 9.7.48, ♀ op beukenstam (Re) ; Denekamp 24.6.47, ♀ (Wi) ; Norg 3.7.48, ♀ (Gr).

* *M. elegantula* Bär. Hilversum 12.7.48, 2 ♀♀ op beukenstam, Overschie 10 en 15.8.48, 7 ♀♀ op essenschors, Rheden 27.7.48, ♀ op beukenschors (Re) ; Roden 3.7.48 (Gr ; Re).

* *Myrmedobia tenella* Zett. Overschie 15.8.48, ♀ op essenschors (Re) ; Roden 3.7.48, Norg 4.7.48, 2 ♂♂, 4 ♀♀ uit Abies-takkenbossen resp. in Hypnum (Gr ; Re).

*M. inconspicua* Dgl. Sc. De vermelding van Kiel blijkt onjuist te zijn (Wagner 44).

**M. coleoptrata* Fall. Roden 3.7.48 en Norg 4.7.48, ♂♂ en ♀♀ uit sparretakken (Gr ; Re).

* *Myrmecoris gracilis* Shlb. Oirschot 24.7.46, brach. ♂ van droog gras in heideterrein (Cb).

* *Pithanus Maerkeli* H. S. Terschelling (St).

* *Pantilius tunicatus* F. Oostkapelle 25 en 27.9.46, 11 ♂♂ en 14 ♀♀, Vrouwenpolder 10.10.48, 2 ♂♂ op els in de duinen (Brk) ; Fokker III, 56 : den Haag, Heemstede 7 op hazelaar.

* *Miridius quadrivirgatus* Costa. Nieuw en St. Joosland 11.8.46, 2 ♂♂, 1 ♀, dito 20.7.47, 8 ♂♂, 5 ♀♀ tussen gras op een zonnige en droge dijkhelling, niet ver van het Sloe (Brk). — Sinds Fokkers opgave van Zierikzee was deze fraaie opvallende Miride niet meer uit ons land vermeld.

* *Phytocoris populi* L. Roermond-Steyl (Uyt, vid. Gr).

* *Ph. dimidiatus* Kbm. Amersfoort 7.02, Denekamp 8.6.25, Assen 26-29.6.30, Utrecht 19.6.31 (MG, vid. Gr) ; Arnhem 5.8.48 (ex coll. Bk) ; Epen 21.6.46, ♂ op brandnetel onder wilg (Gr) ; Roermond 4.9.48 (Cb).

* *Ph. intricatus* Fl. De vermelding uit Nunspeet in de „Lijst" blijkt onjuist te zijn (Gr), toch is de soort inlands : Vasse 2.7.48 in aantal op Abies Nordmanniana Sp. en Norg 4.7.48, ♂ met larve van sparretakken (Gr).

* *Ph. Reuteri* Saund. Terschelling 8.12 (MG, in de „Lijst" als *longipennis var.* vermeld) ; Rockanje 3.8.16 (Ko) ; Vinkeveen 30. *longipennis* Fl. *var. β* vermeld); Rockanje 3.8.16 (Ko); Vinkeveen 30.7—3.8.45 in aantal van meidoorn (Gr); Roermond 11.8.48 (Cb).

*Ph. Reuteri* var. *Saundersi* Reut. blijkt nog niet inlands te zijn,

het in de „Lijst" vermelde ex. behoort tot *pini* Kbm. (Gr).

* *Ph. pini* Kbm. Rechteren (MG); Nieuwenhagen 12.8.46, ♀ (Ma); Linne 17.7.48 (Cb).

*Ph. juniperi* Frey, is als inlands te schrappen, het in de „Lijst" genoemde ex. behoort tot *pini* Kbm. (Gr).

* *Ph.* Nowickyi Fieb. (O. 2208) faun. nov. spec.! Posterholt 31.7.48, 1 ♂, Roermond 8.8.48, 1 ♂, Neer 20.8.48, 1 ♂ (Gr det.).

* *Ph. insignis* Reut. Nijmegen 4.8.08, Bussum 15.8.15, ♂ ♂ (in coll. Bk) ; Otterlo 7.18, ♂, Nunspeet 14.8.26, 3 en 5.8.34 (MG, vid. Gr).

* *Ph. varipes* Boh. Oostkapelle 16.8.46, ♀, dito 27.9.46 (Brk) ; Beugen 26.9.48 (To) ; Eygelshoven 7.23, ♂ (Wm) ; omgev. Roermond zomer 1947 in groot aantal, waarbij geen *insignis* (Cb) ; Nijmegen 4.8.08, ♂, ♀ (in coll. Bk) ; Terschelling (St).

* *Megacoelum infusum* H.S. Texel, de Koog 19.8.46, ♂ op eik (Gr).

* *Adelphocoris seticornis* F. Epen 5.7.10, ♂ (ex coll. Bk) ; Borgharen 23.7.46, ♀ (Ma) ; Herkenbosch 2.8.47 (Cb) ; Schinnen eind 9.48 (Bl).

*A. s.* f. *femoralis* E. Wagn. Deze nieuwe door E. WAGNER (36) beschreven vorm met roodgele dijen is niet syn. met de *f. pallidipennis* Reut., die volgens de waarnemingen van WAGNER geen kleuraberratie is, doch op onuitgekleurde exx. duidt. Dezelfde opvatting huldigt KULLENBERG (Zool. Bidrag fr. Uppsala 1944, XXIII, pg. 307) en wel op grond van waarnemingen aan levend materiaal.

* *A. ticinensis* Mey. D. Beerze 28.8.46 en de Locht (Oisterwijk) 30.8.46 op Angelica (Pt) ; Herkenbosch 2.8.47, 2 ♀ ♀ van kruiden, waaronder Lotus uliginosus Schkhr. en Lysimachia, dito 4.8.47, 1 ♂, 6 ♀ ♀, 13.8.47 ♂, ♀, St. Odiliënberg 9.8.47, 1 ♂, 2 ♀ ♀ van Lythrum Salicaria L. en grazig terrein met Mentha aquatica L., ook van wilg, Vlodrop 9.8.47, ♀ van vochtig terrein, Halen 14.8.47, 3 ♀ ♀ van moerasplanten, Horn L. 9.8.48 (Cb).

* *A. lineolatus* Gze. Texel, de Koog 22.8.46, enkele ♀ ♀ op brem (Gr).

* *A. l.* f. *binotata* Hhn. Nieuw en St. Joosland 29.8.46, ♂ (Brk).

* *A. quadripunctatus* F. Roermond 4.8.46, ♂, 9.8.46, ♂, ♀ op wilg, Buggenum 16.8.46, ♀ van wolfsmelk, Herkenbosch 4.8.47, ♀ (Cb) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *A. q.* f. *innotata* Reut. St. Odiliënberg 9.8.47, 2 ♀ ♀ van Galeopsis, Roermond 8.8.48 (Cb).

* *Calocoris ochromelas* Gmel. *f. fornicata* Fieb. Driebergen 31.5.46, ♂ op eik (Gr).

* C. **biclavatus** H. S. faun. nov. spec.! Vaals, 24.6.48, ♂ (Wi).

* *C. norvegicus* Gmel. Texel, de Koog 19.8.46, ♀ (Gr).

* *Homodemus M-flavum* Gze. Epen 14.6.13, ♂, ♀ (ex coll. Bk).

* *Pycnopterna striata* L. f. *transita* Stich. Epen 27.5.11, ♀ (ex coll. Bk).

* *Stenotus binotatus* F. Tienhoven 3.7.47, ♂, ♀, Hollandsche Rading 8.7.47, ♀ (Re) ; Achterveld U. 7.48, Groesbeek 5.7.48, enige ♀ ♀ (To) ; Wageningen 26.6.47 te 23.30 u. ♂ bij de lamp (Cb).

* **Dichrooscytus intermedius** Reut. faun. nov. spec.!, Vasse 21.6.47, 3 ♀♀ op Picea (Gr).

* *Lygus viridis* Fall. Weerselo 20.6.47, ♀ op Frangula Alnus Mill. (Gr); Norg 2.7.48, ♂ (Re).

* *L. contaminatus* Fall. Driebergen 29.5.46 in groot aantal, vrij immatuur op berk, Epen 26.6.46 in aantal op berk (Gr); Hollandsche Rading 14.7.44, ♀, Norg 3.7.48, ♂, ♀ (Re); Oostkapelle 19.8.46, ♀ (Brk); Werkhoven 31.7.46, ♀ op wilg, Linne 5.7.46, op wilg, (Cb); Houthem 11.6.47, ♀, Gulpen 10.6.48, ♂ (Ma).

* *L. Spinolai* Mey. D., Roermond 11.8.46, ♀ op wilg, Herkenbosch 15.7.46, Halen 31.7.48 (Cb).

* *L. lucorum* Mey. D., Heemstede 9.8.41, ♀ (L); Soest 2.9.48, 2 ♀♀ (To); Roermond 4.8.46 en 7.7.47 op wilg Buggenum 16.8.46, ♂, ♀ op wilg, Herkenbosch 4.8.47, ♀ op Eupatorium cannabinum L., Linne 21.7.47, ♂ (Cb); Vlodrop, Wylre, Schinnen eind 9.48 (Bl).

* *L. rhamnicola* Reut. Weerselo 20.6.47 op Frangula (Gr).

* *L. pratensis* L. Werkhoven 31.7.46, ♂ op Atriplex (Cb); Huizen N.H. 12.4.48, ♀ (To); Schinnen eind 9.48 (Bl).

* *L. p. f. punctata* Zett. Amsterdam 28.9.10, ♀ (ex coll. Bk); Vogelenzang 6.10.46, ♀ op Hypericum (Gr).

* *L. pubescens* Reut. Texel, de Koog 20.8.46, ♀ (Gr), 19.9.46, ♀♀ (Re; Wi).

* *L. gemellatus* H. S. Heemstede 17.9.41, den Haag 1.9.41 (L); IJmuiden 26.10.47, ♂ op Salsola Kali L. (Gr); Vrouwenpolder 30.3.46, 2 ♂♂, 2 ♀♀, Nieuw en St. Joosland 24.8.46, 1 ♂, 2 ♀♀ (Brk); Vlodrop, Wylre, Spaubeek eind 9.48 (Bl).

*L. g.* f. *autumnalis* E. Wagn. E. WAGNER (38) beschrijft deze nieuwe, licht olijfbruin gekleurde afwijking van Hamburg en omgeving, levende op Artemisia campestris L., die ten tijde van de vondst (31.8—20.9) rode herfstkleur vertoonde. W. vermoedt, dat het hier een 2e generatie betreft en dat de bruine kleur tijdens de overwintering verdwijnt.

* *L. rubricatus* Fall., Houthem 22.7.48 (Cb); Vasse en Denekamp, 21.6.47 in groot aantal op Picea (Gr).

* *L. cervinus* H. S. Driebergen 3.6.46 in aantal op linde (Gr); Kunrade 11.8.48 (Cb).

* *L. viscicola* Put., Muytert eind 9.48 (Bl).

* *Plesiocoris rugicollis* Fall. Weerselo 20.6.47 in aantal op els (Gr).

*P. r.* f. *picea* E. Wagn. Deze donkere afwijking is door E. WAGNER (37) van Sylt beschreven.

* *Poeciloscytus unifasciatus* F. Oostkapelle 13.7.44, ♀ (Brk); Denekamp 2.7.48 van Galium, Texel, de Koog 18.8.46, ♀ van Galium verum L. (Gr); Horn L. 16.8.48 (Cb).

* *P. u* f. *lateralis* Hhn. Halen 30.7.48, ♂ (Cb).

* *P. palustris* Reut. Tienhoven 3.7.47, ♂ van Galium palustre L. (Re).

* *Polymerus holosericeus* Hhn. Denekamp 21.6.47 in groot aan-

tal op Galium Mollugo L. (Gr ; Brk) ; St. Odiliënberg 9.8.47, 1 ♂, 2 ♀♀ op Galium verum L., niet op G. Mollugo L., dat ertussen stond (Cb).

* *P.* **nigrita** Fall. faun. nov. spec. ! Denekamp 21.6.47, 2 ♀♀ op Galium Mollugo L. (Gr) ; dito 20—24.6.47, ♂, ♀ (Brk).

* *Camptobrochis punctulatus* Fall. Zeist 5.8.20, ♀ (in coll. Bk); Kootwijk 10.10.47, ♂, ♀ tussen helm (To) ; Eindhoven 8.47, ♂ (Bg) ; Heeze 17.7.46, 2 ♀♀ van kruiden op droog terrein, Amerongen 2.7.48, Horn L. 16.8.48 (Cb).

* *C. p.* f. *extensa* Stich. Hilversum 8.10.47 (Re) ; Kootwijk 10.7.48, ♀ van absinthalsem, Oplo 31.9.48, ♂ van jeneverbes (To).

* *Deraeocoris cordiger* Hhn. Soest 9.7.48, ♀♀ van brem (Re ; To) ; Maasniel 11.7.46, ♀, Oischot 24.7.46, 3 ♀♀ op brem, Linne 17.7.48 (Cb) ; FOKKER III pag. 61 : Breda 7, Arnhem 7, Oosterbeek 7.

* *D. trifasciatus* L. Denekamp 21.6.47, ♀ van berk (Gr).

* *D. t.* f. **bipartitus** Horv. faun nov. f. ! Vaals 24.6.48, ♀ (Wi).

* *D. t.* f. *annulata* Germ. Hilversum 12.7.46, ♀ van berk (Re) ; Ede 11.7.46 (Ro) ; Vaals 24.6.48, ♀ (Wi).

* *Capsus ater* L. f. *semiflava* L. Texel, den Burg 21.5.48, ♀ (Re).

* *C. a.* f. *nigripes* Strobl. Hilversum 4.6.47, ♂ (Re) ; Bemelen 22.6.48, ♂ (Wi) ; Wijnandsrade 22.6.46, ♂ (Cr).

*C. a.* f. *rutila* Stich. Hilversum 28.6.47, ♀ (Re).

* *Alloeotomus gothicus* Fall. Heemstede herfst 40 (L) ; Beetsterzwaag 3.8.47, ♀ (Wi).

* *A. germanicus* E. Wagn. Beetsterzwaag 3.8.47, 1 ♂, 2 ♀♀ (Wi).

* *Acetropis carinata* H. S. Waalre 7.47, ♂, ♀ (Bo).

*Stenodema trispinosum* Reut. is volgens E. A. ELLIS in Norfolk een veninsect („fen-insect") met 2 generaties per jaar, die zich door de kleur onderscheiden. De bruine herfstgeneratie verschijnt in Apr. weer op Carex Hudsoni Ar Benn. [1]), de ♀♀ worden dan groen, de ♂♂ blijven bruin. Later gaan de ♀♀ op andere bloeiende zeggen over, enkele op wollegras en veldbies, doch nooit ver van Carex Hudsoni. — E. WAGNER (47) heeft bevonden, dat deze soort in Noordwest-Duitsland 2 generaties heeft, die zich zowel wat betreft kleur alsook vorm goed laten onderscheiden. De begin Juli optredende imagines zijn aanvankelijk bleek geelbruin tot witachtig grauwbruin (f. *pallescens* E. Wagn.). Na enige dagen verandert de kleur in groen (f. *virescens* Reut.). Tegen einde Aug. verschijnen wederom larven, de eerste imag. begin Sept., zij zijn grauw- tot roodbruin, nimmer groen (f. *fuscescens* Reut.). Zij overwinteren, verschijnen in het voorjaar op de voedselplanten en worden spoedig lichter van kleur, waarbij de ♀♀ aldra de lichte kleur van de verse exx. der zomergeneratie (f. *pallescens* E. Wagn.) verkrijgen, daarna worden zij eveneens groen (f. *virescens* Reut.). De ♂♂

---

[1]) Dr. BEIJERINCK was zo vriendelijk mij op mijn desbetreffende vraag te melden, dat dit een synoniem is van de bij ons algemene, vroegbloeiende C. reticulosa Peterm.

worden echter slechts aan de buitenkant der bovenvleugels groen. In Mei worden de eieren gelegd. In verband met deze afwijkingen benoemt W. de herfstgeneratie als f. *gen. autumnalis* en de zomergeneratie als f. *gen. aestivalis*. In Zweden werd slechts één generatie waargenomen. E.e.a. herinnert sterk aan *Notostira erratica* L. met de herfstgeneratie *tricostata* Costa.

* *S. virens* f. *fulva* Fieb. Nunhem 15.8.46, ♀ in het gras (Cb).

* *S. v.* f. *testacea* Reut. Hilversum 3.8.29, Nunspeet 6.8.22 en 25 (Re) ; Arnhem 10.5.08 (ex coll. Bk) ; Helden 27.7.44, ♀ (Cb).

* *S. laevigatum* L. f. *virescens* Fall. Texel, de Koog 20.5.48, ♀ (Re).

* *S. holsatum* F. Hollandsche Rading 8.7.47, ♀ in het gras, Norg 4.7.48 ♀ (Re).

* *Notostira erratica* L. f. *tricostata* Costa Texel, de Koog 16.9.46, ♀ ♀ (Re ; Wi).

* *Trigonotylus pulchellus* Hhn. Heeze 21.7.46 van buntgras, Herkenbosch 26.6.47 in aantal, Neer 20.8.48 (Cb).

* *Teratocoris antennatus* Boh. Broek in Waterland 12.6.46 (We) ; Elden 18-22.8.47 en 17.7.48 in groot aantal van hoog opschietende moerasplanten (Schoenoplectus, Iris, Alisma). Op 19-20.8.47 bij buitensporige hitte werd de soort in aantal geklopt tussen 10 - 11 u., op 22.8 bij iets minder warm weer werd te 9 u. slechts 1 ex. geklopt. Klaarblijkelijk waren de dieren tijdens de grote hitte naar boven gekomen. Van 33 exx. waren 6 exx. ♂ ♂, waarvan 4 tot de f. typ. gerekend mogen worden, 1 tot de f. *Bohemani* Stich., terwijl 1 tot de f. *notata* Baer. behoort of deze zeer benadert. Van de ♀ ♀ waren 7 geheel groen, 5 exx. kunnen tot de f. *Hueberi* Stich. gerekend worden, bij de overige exx. waren gedeelten van het halsschild en de dekschilden min of meer geel. (Re)

* *T. a.* f. *Bohemani* Stich. Ankeveen 19.9.47 (Pt.) ; Elden 19.8.47, ♂ (Re) ; Herkenbosch 11.7.47, ♂ (Cb).

* *T. a.* f. **dorsalis** Fieb. faun. nov. f.! Elden 19.8.47 (Re) ; Herkenbosch 13.8.47, ♂ (Cb).

* *T. a.* f. **Hueberi** Stich. faun. nov. f.! Elden 19.8.47 (Re).

* *T. a.* f. **Reuteri** Stich. faun. nov. f.! Elden 19.8.47 (Re).

*T. paludum* J. Shlb. R. REMANE vond deze bij Plön, Aug. 46, in massa op een natte vaak overstroomde weide ; vooral des avonds zaten imagines en larven op kleine zeggebulten, overdag bevonden zij zich meer op de grond. Zij kwamen alleen in het caricetum voor, niet op er naast groeiende kalmoes, waarop echter *T. antennatus* zat, die het caricetum vermeed.

* *Monalocoris fillicis* L. Texel, de Koog 23.8.46 in bos op varens (Gr), 16.9.46, 2 ♀ ♀ (Re ; Wi).

* *Bryocoris pteridis* Fall. Norg 4.7.48, ♀ van varens (Re).

* *Macrolophus nubilus* H.S. Weerselo 20.6.47 enige ♀ ♀, Geulhem 21.6.46, ♀ met vele larven, 23.6.46, 1 ♂, vele ♀ ♀, Epen 21.6.46, ♂, alles op Stachys (Gr).

* *Dicyphus pallidus* H.S. Roden 5.7.48, macr. ♂ (Re) ; Norg 4.7.48, brach. ♀, Meerssen 22.6.46 macr. met vele larven op

Stachys, Geulhem 23.6.46 macr. en brach. dito (Gr), dito 8.8.46, brach. ♂ (Wi).

* *D. epilobii* Reut. Overschie 1.8.47, 1 ♀, Elden 27.7.48, ♀, 24.8.48 ♂, alles op Epilobium hirsutum L. (Re) ; Milsbeek 3.8.48 in aantal bij ven (To) ; Wijnandsrade 19.7.46 (Cr) ; Texel, de Mui 27.7.48 (Gr) ; Halen 31.7.48, Melick-Herkenbosch 14.8.48 (Cb) ; Vlodrop, Wylre eind 9.48 (Bl).

* *D. errans* Wlff. De in de „Lijst" vermelde vindplaats van FOKKER : Wageningen moet Wassenaar zijn. Amsterdam 15.10.11 ♀, (ex. coll. Bk) ; Heemstede 7.8 en 17.9.41 (L) ; Geulhem 23.6.46 in aantal met larven (Gr) ; Wageningen 7.10.48 (Cb) ; Schinnen, Spaubeek eind 9.48 (Bl).

* *D.* e. f. *longicollis* Fall. Aerdenhout 28.7.46, ♀ met zeer vele larven onder Erodium (Gr).

* *D. palli(di)cornis* Fieb. Heemstede 26.7.41 op vingerhoedskruid (L) ; Houthem 22.7.48 (Cb).

* *D. globulifer* Fall. Bloemendaal 14.8.10, ♀ (ex coll. Bk) ; Hilversum 20.6.46, ♀ op Melandryum album Garcke, Wassenaar 12.8.48 in aantal op Melandryum diurnum Fr., Roden 5.7.48, ♂ (Re) ; Kootwijk 22.7.48, ♀ op aardappel (To) ; Geulhem 23.6.46 in aantal op koekoeksbloem (Gr), dito 9.5.47 (Re) ; Montfort eind 9.48 (Bl).

* *Pilophorus cinnamopterus* Kbm. Texel, de Koog 20.8.46 op den met vele larven (Gr), 16.9.46, ♀ ♀ (Re ; Wi).

* *P. clavatus* L. Texel, de Koog 20.8.46 in aantal op kruipwilg (Gr).

* *P. confusus* Kbm. Hilversum 8.9.46 in aantal in gezelschap van de mier Tetramorium caespitum onder brem (Gr) ; Buggenum 16.8.46, 1 ♂, 2 ♀♀ van wilg, Linne 21.7.47, ♂ op wilg. Wageningen 29.9.48, Roermond 18 en 25.8.48 (Cb).

* *Aetorrhinus angulatus* Fall. (*Blepharidopterus*) Texel, de Koog 18.8.46 in aantal op els (Gr).

*A. brevicornis* E. Wagn. Deze door E. WAGNER (31) beschreven nieuwe soort, zeer verwant met *angulatus* is o.a. bij Hamburg en in het Mainzer bekken gevonden. Hoogstwaarschijnlijk is olm de verblijfplant.

* *Globiceps cruciatus* Reut. Nieuw en St. Joosland, 11.8.46, 1 ♂, 2 ♀ ♀ op droge dijkhelling (Brk) ; Terschelling (St) ; Grebbeberg 8.6.48, Vlodrop 20.7.48, Meerssen 23.7.48 (Cb).

* *G. flavomaculatus* F. Epen 5.7.10, ♀ (ex coll. Bk).

* *Orthotylus bilineatus* Fall. Amsterdam bos, 24.7.46 in groot aantal op ratelpopulier, alles ♀♀, Ootmarsum 20.6.47 op kruiden onder ratelpopulier (Gr).

* *O. flavinervis* Kbm. Denekamp 21.6.47, Weerselo 20.6.47 op els (Gr).

* *O. marginalis* Reut. Texel (St).

* *O. tenellus* Fall. Vasse, 2.7.48 op eik (Gr).

* *O. nassatus* F. Werkhoven 31.7.46, ♀ (Cb).

* *O. viridinervis* Kbm. Scheveningen 21.6.46 op kruipwilg (We) ; Norg 3.7.48 op iep (Gr).

* *O. prasinus* Fall. Swalmen 7.7.46, ♂ (Cb).

* *O. diaphanus* Kbm. Elden 16.8.47, 2 ♀♀, 20, 21 en 24.8.48, 2 ♂♂, 26 ♀♀ van smalbladige wilg (Re); Texel, de Koog in aantal op smalbladige wilg (Gr).

* *O. flavosparsus* C. Shlb. Broek in Waterland 10.7.46 (We); Arnhem-Zuid 23.8.47, ♀ (Re); Nieuw en St. Joosland 24.8.46, 1 ♂, 5 ♀♀ (Brk); Horn L. 6.7.44, ♂ in het gras (Cb); Texel, de Koog 20.8.46 in aantal op melde (Gr); Vlodrop, Schinnen eind 9.48 (Bl).

* *O. virescens* Dgl. Sc. Texel, de Koog 24.8.46 in aantal op brem (Gr), 16.9.46, ♀♀ van brem (Re; Wi).

* *O. adenocarpi* Perr. Kootwijk 14.7.48, 2 ♀♀ op brem (To).

* *O. rubidus* Put. 's Heer-Arendskerke 31.8.46, 4 ♀♀, Nieuw- en St. Joosland 15.8.47, ♂, ♀ (Brk); Texel, Cocksdorp 7.8.47, ♂, ♀ op Obione (Gr).

* *O. Moncreaffi* Dgl. Sc. Texel, de Koog 24.8.46, larven op Salsola Kali L., Texel, Cocksdorp 7.8.47 zeer veel op Obione (Gr).

* *O. ericetorum* Fall. Texel, de Koog 20 en 21.8.46 zeer veel op Calluna (Gr).

* *Pseudoloxops coccineus* Mey. D. Kunrade 11.8.48 (Cb).

* *Heterocordylus leptocerus* Kbm. Maasniel 30.5.46 in aantal op brem, meest ♀♀ (Cb).

* *Malacocoris chlorizans* Pnz. Heemstede 17.9.41 (L); Melick 13.8.48 (Cb).

* *Orthocephalus mutabilis* Fall. Swalmen 7.7.46, macr. ♀ op duizendblad, Boekoel 25.7.48, Horn L. 16.8.48 (Cb).

* *O. Ferrarii* Reut. Broekhuizen 8.7.42, Arcen 1.7.42 (Gr), was als *saltator* vermeld.

* *O. saltator* Hhn. Nieuw en St. Joosland 11.8.46, 6 ♀♀ (Brk); Oerle 22.7.46 brach. ♀ op brandnetel, Maasniel 11.7.46 brach. ♀ op Galium (Cb).

* *Pachytomella parallela* Mey. D. Texel, den Burg, ♀♀ aan plantenwortels (Re; Wi).

* *Strongylocoris leucocephalus* L. Neer 31.7.47, ♀ (Cb).

* *S. luridus* Fall. St. Odiliënberg 25.7.47 des avonds van grassen en Jasione, Herkenbosch 20.7.48 (Cb); Vlieland (St.)

* *Oncotylus punctipes* Reut. Denekamp 21.6.47 in aantal op Tanacetum (Gr). — Sinds Fokkers tijd was deze wants niet meer uit Nederland vermeld.

* *Megalocoleus pilosus* Schrk. Arnhem-Zuid 21.7.47, 2 ♂♂, 9 ♀♀, Elden 17 en 27.7.48 in aantal op Tanacetum (Re).

* *M. molliculus* Fall. Texel, de Koog 20.8.46 op Achillea (Gr). — Nadere bijzonderheden omtrent de identiteit van *M. ochroleucus* Kbm. en *molliculus* Fall. zie Wagner (32).

* *Amblytylus nasutus* Kbm. Arnhem-Zuid 12 en 13.6.47, 3 ♂♂, 1 ♀ in het gras (Re); Geulhem 20-23.6.46 in aantal van brem en distels (Gr); Amerongen 2 .7.48, Grebbeberg 9.7.48 (Cb).

*A. delicatulus* Perr. R. Remane (1) vond deze bij Plön in aantal op onbebouwd terrein op Filago minima Pers. Hij geeft de onderscheiding van *nasutus* aan.

* *A. albidus* Hhn. Heerde 15.8.03, ♀ (in coll. Bk); Oirschot 24.7.46 en Heeze 21.7.46 in aantal van buntgras (Cb).

* *Macrotylus solitarius* Mey. D. Geulhem 23.6.46, 2 ♂♂, 1 ♀, vrij vers van Stachys (Gr).

* *M. Paykulli* Fall., Texel, Eierland 26.7.48 in groot aantal op Ononis repens L. (Gr).

* *Byrsoptera rufifrons* Fall. Meerssen 22.6.46, ♂ en ♀♀ van Stachys (Gr); Grebbeberg 8.6.48, Beek Z.L. 23.7.48 (Cb).

* *Phylus palliceps* Fieb. Driebergen 31.5 — 4.6.46, 1 ♂ en talrijke ♀♀ op eik (Gr).

* *Psallus ambiguus* Fall. Wageningen 27.5.47, ♂ op els (Cb); Weerselo 20.6.47, Denekamp 21.6.47 in aantal op els, Geulhem 20.6.46 op els (Gr); Haamstede 14.6.47, 1 ♂, 2 ♀♀ (Brk).

* *P. betuleti* Fall. Driebergen 28.5 — 3.6.46 in groot aantal op berk, op een alleenstaande berk zeer vele zeer donkere exx., nog zwarter dan de *f. nigrovestitus* Stich., Geulhem 21.6.46 op berk (Gr); Beerze 1.6.46 (Pt); St. Odiliënberg 20.5.48 (Cb).

* *P. obscurellus* Fall. St. Jansteen 17.7.48, ♀ (Brk).

*P. simillimus* Kbm. Gezien een latere mededeling van Wagner (32) blijkt het een feit te zijn, dat het enige ♂, waarnaar Kirschbaum *P.s.* beschreef, identiek is met *P. quercus* Kbm. Of nu de in de „Lijst" als *simillimus* aangemerkte exx. tot *quercus* behoren, zou nader onderzocht moeten worden. Het Duitse *simillimus*-materiaal dat Wagner zag, behoort grotendeels tot *variabilis* Fall. (hoofdzakelijk de *f. simillima* Dgl. Sc.), de overige waren lichte exx. van *quercus*.

* *P. quercus* Kbm. Epen 21.6.46, ♂ op eik (Gr); St. Odiliënberg, 20.5.48 (Cb).

* *P. lepidus* Fieb. Hollandsche Rading 26.7.44, ♀ op es (Re, vid. Gr); Geulhem 20.6.46 op es (Gr).

* *P. minor* Dgl. Sc. (*roseus* H.S.) Oostkapelle 16.8.46, 3 ♀♀ (Brk, vid. Gr); St. Odiliënberg 17.7.48 (Cb).

* *P. Falleni* Reut. Herkenbosch 24.6.44, ♂ (f. *albicincta* Stich.) (Cb et. Gr); Melick-Herkenbosch 24.8.48 (Cb).

* *P. varians* H.S. Driebergen 4.6.46, ♂, ♀ op eik (Gr); Vorden 13.7.46, St. Odiliënberg 20.5.48, Grebbeberg 15.6.48 (Cb).

* *P. diminutus* Kbm. Denekamp 23.6.47, ♀ (Wi); Norg 3.7.48, Geulhem en Epen 21.6.46 op eik (Gr).

* *P. albicinctus* Kbm. Driebergen 31.5—4.6.46, in aantal op eik en linde (Gr).

**P. roseus* F. Linne 21.7.47 , ♀ op wilg, Roermond algemeen (Cb); Horn L. 9.8.48 (Ma); Texel, de Koog 20.8.46 in aantal op kruipwilg (Gr).

* *P. r.* f. *alni* F. Oostkapelle 21.8.48, 3 ♀♀ (Brk); Texel, de Koog 20.8.46 (Gr).

* *P. r.* f. *diluta* Dgl. Sc. Roermond 4.8.46, ♀ op wilg (Cb).

* *P. vitellinus* Schltz. Hilversum 12.7.44, ♀ (Re, vid. Gr); Vasse 21.6.47, 2 ♀♀ op Picea (Gr).

* *P. salicellus* Mey. D. Kunrade 11.8.48, Melick 13.8.48 (Cb).

* *Atractotomus mali* Mey. D. Denekamp 21.6.47 op appel, Geulhem 20.6.46 op meidoorn (Gr).

* *A magnicornis* Fall. Vasse en Denekamp 21.6.47 in aantal op Picea (Gr).

* *Plagiognathus alpinus* Reut. Geulhem 22 en 23.6.46 in aantal op Mentha arvensis L. (Gr) ; dito 6.8.46, ♀ (Wi) ; Wijnandsrade 22.7.46, ♀ (Cr) ; Halen 29.7.48, St. Odiliënberg 31.7.48, Beek Z.L. en Meerssen 23.7.48 (Cb).

* *P. chrysanthemi* Wlff. Terschelling (St).

* *P. fulvipennis* Kbm. Velp G. 28.6.43, ♀ (Ko) ; Montfort 25.7.44, ♀, Linne 18.7.44, ♂ (Cb vid. Gr).

* *P. f.* f. **annulata** Stich. faun nov. f. ! Hilversum 6.7.45, ♀ van eikenhakhout naast bouwland (Re, vid. Gr).

* *P. albipennis* Fall. Heemstede 7.8.41 (L) ; Kootwijk 10.7.48 in aantal van absinthalsem (To) ; Arnhem-Zuid 23.8.47, ♀ (Re) ; Buggenum 16.8.46, 3 ♂♂ op alsem, Herkenbosch 26.7.47 in aantal, Amerongen 2.7.48, Rhenen 25.7.48 (Cb) ; Wylre, Muytert, Schinnen en Spaubeek eind 9.48 (Bl).

* *P. litoralis* E. Wagn. Wieringen 9.9.45 op zeealsem (Gr). — Volgens E. Wagner (in litt.) onderscheidt zich het ♂ van *P. l.* van dat van *albipennis* Fall. door kortere gestalte, langere sprieten (het 2e lid is langer dan de achterrand van het halsschild), terwijl het ♀ gekenmerkt is door veel kleinere lichaamsafmeting en bredere schedel. Opvallend is ook de lichte kleur.

* *Chlamydatus pulicarius* Fall. Zandvoort 12.6.46, 2 macr. ♂♂ onder duizendblad, Norg 4.7.48 (Gr).

* *Ch. pullus* Reut. Swalmen 4.8.45 (Cb) ; Vlodrop, Herkenbosch, Schinnen eind 9.48 (Bl).

*Ch. evanescens* Boh. E. Wagner (33) beschrijft de f. macr. naar een bij Dresden gevonden ♀.

* *Microsynamma.* Volgens E. Wagner (29) is *M. nigritula* Zett. hoogstwaarschijnlijk een ssp. (ras) van *M. Bohemani* Fall., waarvan hij nog 2 andere ssp. beschrijft : *sabulicola* met de f. *unicolor* uit Noord-Duitsland en *maritima* van de Noordzeekust. Men dient dus te onderscheiden : * *M. Bohemani Bohemani* Fall. met de *ff.* * *Scotti* Fieb. en * *rubronotata* Jak., * *M. B. nigritula* Zett. met de * f. *Putoni* Reut., *M. B. sabulicola* E. Wagn. met de f. *unicolor* E. Wagn. en *M. B. maritima* E. Wagn. — Het staat volgens W. nog te bezien, of deze vier vormen geographische of oecologische rassen zijn, voorlopig houdt hij het laatste voor het meest waarschijnlijk. Hij beschrijft overgangsvormen tussen *M. Bohemani* en *nigritula*, *M. maritima* en *Bohemani*, *M. Bohemani* en *sabulicola*, *M. nigritula* en *maritima*.

* *Campylomma verbasci* Mey. D. Elden 18 en 28.8.48, Norg 4.7.48, ♂ (Re) ; Linne 21.7.47 in groot aantal op aardappel, zuigend aan plant en bladluizen, in omtrek Roermond zomer 47 in aantal, des avonds hinderlijk bij fietsen, pijnlijk stekend, ook op licht, Amerongen 2 en 9.7.48 (Cb) ; Vlodrop eind 9.48 (Bl).

* *C. annulicornis* Sign. Roermond 4.8.46, 2 ♀♀ op wilg (Cb) ; dito 31.7.48, ♂ (Cb).

* *Sthenarus Roseri* H.S. Weesp 19.8.07 (ex coll. Bk); Ootmarsum 23.6.47, ♀ (L); Wageningen 26.6.48 (Cb).

* *S. Rottermundi* Schltz. Driebergen 27.5 — 4.6.46, larven in groot aantal op abeel (Gr).

* *Ceratocombus coleoptratus* Zett. St. Odiliënberg eind 9.48 (Bl).

* *Hydrometra stagnorum* L. Amsterdam, Bos 4.5.47 macr. ♀ (Gr); Oostkapelle 27.9.46 macr. ♂ (Brk).

* *H. gracilenta* Horv. Horn L. 16.8.48 (Cb).

* *Gerris rufoscutellatus* Latr. Wageningen 26.3.48 in groot aantal op smal slootje, Renkum 28.3.48 op de beek (Gr); Otterlo 21.4.48, ♀, Hoge Veluwe 24.4.48, ♂, Texel, den Burg 25.9.47, ♂ op vrij dicht begroeid smal slootje (Re); Asenray 3.4.48, ♀ op sloot, Heythuizen 11.4.48, op langzaam stromend water (Cb).

* *G. paludum* F. Wageningen 24.4.48, 1 ♂, 2 ♀♀ op vijvertje in arboretum tezamen met *G. lacustris* L. en *argentatus* Schumm. (Cb; Wilcke); Hoge Veluwe 24.4.48, ♂ (Re); Vlodrop 18.5.48, ♀ op vijver (Cb); Horn L. 9.8.48, 3 ♀♀ (Ma).

* *G. gibbifer* Schumm. Texel, de Koog en de Slufter 20 en 26.9.47, 3 ♂♂, 3 ♀♀ (Re).

* *G. odontogaster* Zett. Gerrits Flesch 6 en 7.4.47, 2 ♂♂ (Gr; Ro); Maasniel 28.3.48 op snel stromende beek (Cb).

* *Velia rivulorum* F. Herkenbosch eind 9.48 (Bl).

* *V. currens* F. Texel, 30.7.48 in aantal op bijna droge sloot, overblijfsel van de Texelse beek, die in 1895 „vergreppeld" werd. (Gr).

* *Chiloxanthus pilosus* Fall. Vrouwenpolder 27.5.47, ♀, Nieuw en St. Joosland 4.5.48, ♀ (Brk).

* *Halosalda lateralis* Fall. f. *eburnea* Fieb. Van deze extreme ongevlekte vorm kende E. WAGNER (40) tot nu toe alleen ♀♀, thans zijn hem ook ♂♂ uit de buurt van Lüneburg bekend. Op de bewuste vindplaats, de bijna geheel witte oever van een zilte poel, in een kalkgroeve, kwam alleen de f. *eburnea* voor.

* *Salda littoralis* L. Diemen 20.5.18, ♀ (ex coll. Bk); Nieuw en St. Joosland 25.6.44 en 7.7.46 in aantal op de slikken van het Sloe (Brk); den Haag 6 (FOKKER I, pg. 131).

* *Saldula (Acanthia) scotica Curt.* Roermond 6.8.46, 6 ♂♂, 3 ♀♀ met de larven op stenen langs de Maasoever. Bij gevaar vliegen zij zelden op, doch verschuilen zich tussen stenen (Cb).

* *S. s.* f. **vittuligera** Reut. faum. nov. f.! Roermond 6.8.46, ♂ (Cb).

* *S. saltatoria* L. Vlieland en Terschelling (St).

* *S. pilosella* Thms. Nieuw en St.Joosland 8.5.47, 3 ♂♂, 2 ♀♀ (Brk).

* *S. p.* f. **immaculata** E. Wagn. faun. nov. f.! Hilversum 6.3.20, ♀, Halsteren 6.6.21, 2 ♀♀ (Re).

* *S. pallipes* F. Texel, den Burg 27.8.46, ♀ tussen zeekraal (Gr); Texel, de Slufter 26.9.47 (Re; Wi).

* *S. p.* f. *confluens* Reut. Wylre eind 9.48 (Bl).

* *Micracanthia marginalis* Fall. Het in de „Lijst" van Denekamp vermelde ex. blijkt niet tot deze soort te behoren (vid. Gr).

* *Chartoscirta Cocksi* Curt. Terschelling 22.8.46 (BW).

*Ch. geminata* Costa. Deze blijkt niet in Nederland voor te komen, (Gr.), de als zodanig opgegeven exx. behoren tot *Cocksi*. Volgens E. WAGNER (in litt.) komt *Ch. g.* ook niet in Duitsland voor, de van daar gemelde exx. behoren eveneens tot *Cocksi*. *Ch. g.* is vermoedelijk een mediterrane soort; reeds FOKKER (I, 132) noemt *Ch. g.* een zuidelijk ras van *Cocksi*.

* *Naucoris*. Volgens R. L. USINGER moet de genusnaam *N.* beperkt blijven tot de soort *maculatus* F. en verwanten, terwijl voor de met *cimicoides* L. verwante soorten de genusnaam *Ilyocoris* Stål. geldt, e.e.a. in verband met GEOFFROY's (1762) onjuiste interpretatie van *N. maculatus* F. U. geeft de onderscheiding der beide genera aan.

* *N. cimicoides* L. Texel, den Burg, 25.9.47 in aantal (Re).

*Notonecta glauca hybrida* Poiss., tot nu toe als mediterrane vorm beschouwd, is bij Hamburg gevonden, de f. typ. werd in de bewuste vijver niet waargenomen. (E. WAGNER 45).

* *N. viridis* Delc. Exaeten 10.4.48, 4 ♂♂, 1 ♀ in heideven (Cb); Brunsummerheide 11.8.48 (Ma); Gerrits Fles 6 en 7.4.47 (Gr; Ro); IJmuiden 26.10.47 in diepe, half met Chara begroeide bomtrechter, Texel, de Koog, 8.46 (Gr); Texel, den Burg, 25.9.47 in aantal (Re; Wi).

* *N. maculata* F. Epen 12.8.47, ♂ (Ma); Vlodrop 13.3.48 in zeer diepe trechtervormige gegraven kuil in moerassig heideterrein zonder plantengroei 5 exx. (Cb); Herkenbosch eind 9.48 (Bl). — De in de „Lijst" vermelde dub. exx. van Leeuwen behoren tot *N. glauca* L., zij kunnen tot de f. *guttata* Stich. gerekend worden (Gr). Deze f. zal in ons land wel even verbreid zijn als de f. typ., evenals dit in Duitsland het geval is (E. WAGNER in litt.).

* *N. lutea* Müll. Herkenbosch eind 9.48 (Bl).

* *Corixa dentipes* Thms. Gerrits Fles 6 en 7.4.47, ♀ tussen vele *C. punctata* Ill. (Gr.; Ro); Vlodrop 7.4.44 en Exaeten 10.4.48, ♂ (Cb).

* *C. affinis* Leach. Amsterdam 31.10.09, ♀, Woensdrecht 17.6.10, ♂ (MG, vid. Gr); Arnemuiden 3.8.46, ♂ in een drinkput voor het vee, tezamen met o.a. *Hygrobia tarda* Hbst. (Brk).

* *C. Panzeri* Fieb. Naardermeer 8.5.23, 8.5, 3.6 en 31.11.24 (in coll. Mus. Amsterdam, vid. Gr); IJmuiden 26.10.47 in aantal in bomtrechter (zie *Notonecta viridis*) (Gr); Heemst 30.3.07, ♂, ♀, Baarn 30.7.21, ♂, Amsterdam 26.3.07, ♀ (Ko; vid. Gr); Halfweg 24.10.06, ♂, Nunspeet 7.22, ♂ (MG; vid. Gr).

* *Sigara* (*Arctocorisa*) *selecta* Fieb. Omtrent het voorkomen bij Lüneburg en de onderscheiding van *S. lugubris* Fieb. zie WAGNER (35).

* *S. lugubris* Fieb. 's-Gravezande 25.7.48 (Mr); Texel, Oudeschild 6.39, 2 ♂♂ (Uyt. vid. Gr).

* *S. hieroglyphica* Duf. Texel, de Slufter 26.9.47, ♂ (Re).

* *S. Sahlbergi* Fieb. Texel, de Koog 17.8.46 (Gr), 16.9.46, ♂♂

(Re ; Wi) ; — Op grond van zijn onderzoek der larven, waarbij de verschillende stadia beschreven worden, komt TEYROVSKY (1) tot een nauwe verwantschap tussen het subgen. *Anticorixa* Jacz. en *Corixa* Geoffr.

* *S. limitata* Fieb. Texel, de Koog 20.9.47, ♂ (Re).

*S. venusta* Dgl. Sc. blijkt niet inlands te zijn (vid. Gr).

* *S. distincta* Fieb. In een voorlopige mededeling wijst E. WAGNER (30) er op, dat *S. d.* in Noordwest-Duitsland in een grotere en een kleinere vorm optreedt.

*S. longipalpis* Shlb. E. WAGNER (30) geeft de nadere onderscheiding van *S. Falleni* Fieb., *distincta* Fieb. en *striata* L. aan, ook voor de ♀♀.

* *S. moesta* Fieb. Domburg 6.09, ♂, Vlissingen 6.09, ♀ (MG ; vid. Gr) ; Texel, de Koog 6.8.47 in aantal in sloot (Gr), dito 22.9.47 en de Slufter 26.9.47 (Re).

* *S. castanea* Thms. Herkenbosch eind 9.48 (Bl).

* *S. Fabricii* Fieb. Texel, de Koog 24.5.48, ♂ (Re).

* *S.* (*Callicorixa*) *praeusta* Fieb. Elden 20.8.47, ♂ (Re) ; Gerrits Fles 6 en 7.4.47, 3 ♂♂, 2 ♀♀ (Gr ; Ro) ; Texel, de Koog 17 en 18.9.46 en 22.9.47 (Re ; Wi).

* *S. concinna* Fieb. Baarn 25.7.47 (We); Texel, de Koog 20.9.47, ♂ (Re). — Te Hilversum vond ik 4.10.46 een ♀, dat een albinistische indruk maakt. De lichtgekleurde gedeelten der bovenzijde zijn abnormaal groot, zij vloeien gedeeltelijk ineen, de donkere gedeelten zijn lijnvormig smal geworden, e.e.a. herinnerend aan de licht gekleurde voorwerpen van *S. Fabricii.*

* *Micronecta Poweri* Dgl. Sc. Roermond 6.8.46 in zijriviertje van de Roer (Cb).

## LITERATUURLIJST.


2. E. C. BEDWELL (†), The country distribution of the British Hemiptera-Heteroptera. Ent. mon. Mag. 81, 1945, 253.

1. COBBEN, R., Wantsennieuws uit Midden-Limburg. Natuurh. Maandblad, Orgaan v. h. Natuurhist. Gen. in Limburg, 35, 1946, 56—58.

2. ———, Vier wantsensoorten nieuw voor de Nederlandse Fauna, ib. 37, 1948, 50—51.

1. DUPUIS, C., Insectes parasites nouveaux de Palomena prasina L. (Hemipt. Pentatomides) à Richelieu (Indre et L.) (1). Ann. de Parasitologie 21, 1946, 302.

2. ———, Formes préimaginales Hémiptères Pentatomides. Bull. soc. ent. France 1947, 54—57.

3. ———, Données sur la morphologie des glandes dorso-abdominales des hémiptères-hétéroptères. Historique et discussion. Feuille des Naturalistes 49, 1947, 13—21.

4. ———, Caractères sexuels des larves et nymphes des hémiptères-hétéroptères, ib. 33—37.

5. ———, Nouvelles données sur les glandes dorso-abdominales des hémiptères-hétéroptères, ib. 29—32.

6. ———, Observations sur les phasinae cimicophages, ib. 79—80.

7. ———, Les proies des Sphégides chasseurs d'Hétéroptères, ib. 111—113.

ELLIS, E. A., Stenodema trispinosum Reut. (Hem., Capsidae) in Norfolk. Ent. mon. Mag. 78, 1941, 206—207.

8. GRAVESTEIN, W. H., Description of two new aberrations of Hemiptera, T.v.E. 88, 1945, 122 (gepubliceerd 1.10.47).

2. GULDE, J. († 1929). Die Wanzen Mitteleuropas, VII Teil, Frankfort 1940,

VIII Teil, dito 1941, IX Teil, dito zonder jaartal. Dit laatste deel behandelt een gedeelte der Miridae, door E. WAGNER op voortreffelijke wijze bewerkt.

1. MACGILL, E. I., Notes on the early stages of three Pentatomidae (Hem.), Ent. mon. Mag. 78, 1942, 200—202.

2. ———, The early stages of Eusarcoris melanocephalus F. (Hem. Pentatomidae), ib. 83, 1947, 59—61.

MASSEE, A. M., The egg of Eurydema dominulus Scop. (Hem. Pentatomidae), ib. 79, 1943, 125.

24. RECLAIRE, A., Wantsen, deel 28 van „Wat leeft en groeit". Utrecht.

25. ———, Melanisme bij Nederlandse wantsen, Ent. Ber. 12, 1947, 113—114.

1. REMANE, R., Hem. Het., Miridae. Amblytylus delicatus Perr.-Teratocoris paludum Shlb., Bombus nr. 33, Febr. 1947, 148.

SANKEY, J. H. P., Observations on Pentatoma rufipes L. (Hem., Pentatomidae), Ent. mon. Mag. 81, 1945, 86—87.

1. STOKES, H. G., Observations on the Juniper bug, Pitedia juniperina L. (Hem., Pentatomidae). ib. 83, 1947 14—15.

2. ———, Notes on the oviposition of Eusarcoris melanocephalus F. (Hem., Pentatomidae), ib. 175.

USINGER, R. L., The genus Ilyocoris Stål. (Hem., Naucoridae), ib. 78, 1942, 241—242.

29. WAGNER, E., The Genus Microsynamma Fieb. (Hemiptera Heteroptera, Family Miridae), Ann. and Mag. of Nat. Hist. Ser. 11, 13, 1946, 460—482 (publ. 25.6.1947). Zie ook Bombus nr. 50, Juli 1938, 217—218.

30. ———, Sigara longipalis Shlb. (glossata Lundbl.), ib. Jan. 1948, 189—191.

31. ———, Aetorrhinus brevicornis n.sp., eine neue deutsche Miridenart (Hem. Het.), Verhandl. des Ver. für naturw. Heimatforsch. zu Hamburg 29, 1947, 90—93.

32. ———, Zwei Kirschbaumsche Arten, die sich nicht aufrecht erhalten lassen (Hem. Het. Miridae), Mitt. der ent. Gesellsch. E. V. Halle (Saale) Heft 20.

33. ———, (Hem. Heteropt. Miridae), Bombus nr. 30, Sept. 1946, 133.

34. ———, Metatropis rufescens H.S., ib. nr. 31, Oct. 1946, 139.

35. ———, Sigara selecta Fieb., ib. nr. 33, Febr. 1947, 145.

36. ———, Adelphocoris seticornis F.f. femoralis f. nov., ib. nr. 35, April 1947, 155.

37. ———, Plesiocoris rugicollis Fall. f. picea f. nov., ib. nr. 41, Oct. 1947, 179—180.

38. ———, Lygus gemellatus H.S. f. autumnalis nov. f., ib. nr. 42, Nov. 1947, 183.

39. ———, Die Elbe als Verbreitungsgrenze, ib. nr. 45, Febr. 1948, 193—194.

40. ———, Halosalda lateralis Fall. f. eburnea Fieb., ib. nr. 47, April 1948, 201.

41. ———, Piesma salsolae Beck., ib.

42. ———, Geocoris grylloides L. f. simulans f. nov., ib. 202.

43. ———, Pterygodimorphismus bei Nabis-Arten, ib. Mei 1948, 205—206.

44. ———, Myrmedobia inconspicua Dgl. Sc., ib. Aug. 1948, 223.

45. ———, Notonecta glauca hybrida Poiss., ib. Mei 1947, 159.

46. ———, Aradus brevicollis Fall., ib. nr. 41, Oct. 1947, 179.

47. ———, Saisondimorphismus bei Stenodema-Arten, ib. nr. 40, Sept. 1947, 175.

48. ———, Pyrrhocoris apterus L. ib. nr. 51, Aug. 1948, 222.

Hilversum, Alexanderlaan 17, Januari 1949.